

ANTON ZAVODNIK ŽE ENAJSTO LETO VOZI TOVORE PO NAŠIH CESTAH

Kljub vročini in gneči je poletni boljše

Letos poleti so bile naše ceste kot mravljišče. Osebnih avtomobilov, tovornjakov in avtobusov se, nekateri hitro, drugi pa kar prepočasi, prerivali v vseh smereh. Prihajalo je do zastojev na cestah, poletna vročina je utrujala voznike, da so postajali nestrpni, nepreračunljivi v ravnanju. Večina ljudi se tega gomazenja na cestah udeležila le enkrat v letu, takrat ko se odpravljajo na letni dopust; v pričakovanju dopustniških dni so pripravljene prestati vse tegobe utrudljive vožnje. Drugače pa je s šoferji tovornjakov in avtobusov, ki so na cesti vsak dan, saj s tem delom služijo svoj kruh. Zanimalo nas je, kako se v tej poletni gneči počutijo na cestah, saj bi bilo pričakovati, da vročina in živahni promet delujeta utrujajoče na tistega, ki mora za volanom dan za dnem predsedati kar nekaj ur skupaj.



Anton Zavodnik, eden izmed devetdesetih šoferjev tozda Ceprom, in sedemtonski mercedes 1213 sta skupaj prevozila že kar precej kilometrov po Jugoslaviji. — (Foto: DARJA JUVAN)

Anton Zavodnik, štiridesetletni šofer pri Viatorjevem tozdu Ceprom, misli, da je poletje za voznika eden izmed prijetnejših letnih časov. Ne motijo ga potne srage na obrazu ali kolone na cestah, niti poletni nalivi, ki včasih otežijo vožnjo, bolj mu grejo »na živce« zapore cest ob sobotah, nedeljah in praznikih. »Da se izognemo zaporam, vozimo po stranskih in makadamskih cestah, ki pa so ozke. Prihde do srečanja tovornjakov, ne moremo drug mimo drugega, zavozimo na travnik ali v blato...« razlaga. Če Antona Zavodnika vprašate, kako dolgo že dela v tem poklicu, se zamisli, saj tako na hitro ne more prešteti let, ki jih je predsedel za volanom. Potem ugotovi, da jih je že kar dobrih deset; začudi se, kako hitro mineva čas ob vožnjah in domačih opravilih. V teh letih je vrtel volan več tovornjakov, zdaj pa po jugoslovanskih cestah potujeta skupaj s sedemtonskim mercedesom 1213. »V začetku je bilo težje, zato pa zanimiveje,« se svojih prvih voženj spominja naš sogovornik. Spoznaval je nove kraje in ljudi ter srkal vase njihovo drugačnost. Prevozil je že domala vso Jugoslavijo, le od Skopja naprej še ni bil. »Raje vozim po Jugoslaviji, vožnja zunaj me ne privlači, saj sem ob sobotah in nedeljah, če se le da, rad doma,« pojasnjuje, zakaj se ni nikoli odločil biti šofer v mednarodnem prometu. Zdjaj mu je najbolj domača pot v Beograd in Novi Sad. »Če ni gneče, pridem iz Novega Sada v Ljubljano v osmih urah. Kamor se navadiš, tja najraje voziš; v znanem kraju se bolje znajdeš, ne iščeš poslovalnice in ne skrbi te, kje boš dobil robo za prevoz domov, saj se prazen od tam ne smem vrnati. Stroški so preveliki,« doda.

Ker vozi velikokrat po istih cestah, bi človek pričakoval, da je dolgčas njegov stalni spremljevalec. »Kje pa,« se na široko zasmeje in dopolni: »Če delaš z veseljem, čas hitro teče. Sicer pa je treba biti vsak trenutek na preži, kaj se dogaja na cesti. Moraš pač biti posebne vrste človek. Nekateri niso za tako delo, jaz pa bi se zdaj težko navadil na osem ur dela skupaj na malico ob določeni uri. Tu sam sebe priganjaš k delu, misliš na to, da bi čimprej prišel na cilj.« Ko takole pripoveduje o vabljenih straneh šoferskega poklica, nasmejan, očitno zadovoljen s svojim delom, vsak trenutek pripravljen, da se s tovornjakom spoprime s kilometri cest, ki jih morata premagati, da tovor pripeljeta na cilj, človeka prepriča, da ima svoje delo rad in ga tudi zna dobro opravljati. Ampak včasih je lahko na cesti tudi zelo neprijetno, celo nevarno; na primer, ko cestnišče prekrije sneg ali poledica; hude trenutke preživlja tudi takrat, kadar ga nadleguje spanec; pomoči tudi ne vozi preveč rad (»Drži pregovor, da ima noč svoje moč,« reče); zlasti pa mu je hudo, če ne pride ob določeni uri k stranki. Ob naštevavanju neprilic strani tega poklica se je pogovor zasul tudi k našim cestam. »Ej, te pa so res grozne,« je vzkljnil. »Najslabše so v Vojvodini in v Beogradu. Če imam slučajno kdaj na kamionu naloženega več tovora, kot je dovoljeno, pa imam smolo, da me zasači miličnik, večkrat slišim: Aha, zato imamo tako slabe ceste. Pa sploh ni res, da bi se kvarile zaradi nekaj kilogramov več na tovornjaku. Naše ceste imajo pretranko plast asfalta.«

DARJA JUVAN

KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA ● KULTURA

Lutkovna skupina Pika iz Zadobrove

To pot bi radi predstavili lutkovno skupino Piko, ki jo otroci v naši občini že kar dobro poznajo, saj se jim je v zadnjih dveh letih predstavila že s tremi igricami. Pozna jo že tudi otroci za Bežigradom, na Vrhniki, tisti, ki so letovali v Savudriji in še kje. In kaj nam je napisala mentorica in vodja te skupine Alenka Benčina, ki ji nikoli ne zmanjka moči in volje do tega dela in ki s svojo ustvarjalnostjo, neposrednostjo in pristnim odnosom do mladih vliva vsem članicam skupine pogum in veselje ob uspehih na lutkovnih predstavah.

»V lutkovni skupini Pika sodeluje in ustvarja deset deklet. Kar nekaj časa smo že skupaj in smo doživele že marsikaj lepega. Druži nas veselje do igre, lutk, ustvarjanja. Veliko gostujemo z našimi tremi lutkovnimi igricami: Gurevič-Gernetovo Račko (30 min), Jana Malika Žogico Marogico

(45 min) in Svetlane Makarovič Hišo tete Barbare (45 min). Posebno zanimivo in prijetno je opazovati vesele iskricice v otroških očeh, napeto pričakovanje naslednjih prizorov ter iskreno navdušenje ob koncu predstave. To nam veliko pomeni in nam daje voljo in moč za



nova iskanja in novo ustvarjanje, ki bo enako ali še bolj navduševalo in razveseljevalo otroke, veliko otrok. Lani in v začetku letošnjega leta smo veliko truda vložile v pripravo lutkovne igre Svetlane Makarovič Hiša tete Barbare. Prvič smo se namreč lotile ustvarjanja celotne predstave povsem same. To pomeni prav vsega: od izbire teksta in njegove predelave do izdelave lutk, pa režije, dramaturgije, animacije, glasbene spremljave, skratka prav vsega. Spoznale smo, koliko truda, časa, volje in vztrajnosti je potrebno, preden nastane takšna predstava. Naše delo je bilo končano 23. aprila 1985, ki smo imele premiero v dvorani zadružnega doma v naši KS. Še zadnja senca dvoma ali negotovosti, kako bodo igrice sprejeli otroci, je odpadla, ko smo ob zaključnem prizoru zaslišale glasno ploskanje vseh prisotnih v dvorani. Gledalci so bili zadovoljni, me pa seveda nič manj, saj smo s tem dobile potrdilo, da delamo dobro in prav, ter spodbudo za nadaljnje delo. Z namenom, da bi se čimbolj seznanile z lutkarsko dejavnostjo, sodelujemo z drugimi skupinami, obiskujemo predstave Lutkovnega gledališča ljubljanskega in drugih gledališč (npr. Minifest lutkovnih gledališč v Križankah), se udeležujemo srečanj lutkovnih skupin, seminarjev ipd. Tako sem se kot mentorica lutkovne skupine junija letos udeležila repu-

bliškega seminarja v Radencih. Takšna oblika izobraževanja je keristna in nujno potrebna, saj nam ljubiteljem pomeni pravzaprav edino priložnost za seznanjanje s skrivnostmi režije in dramaturgije, z spoznavanje raznih tehnik izdelave lutk ter za navezovanje medsebojnih stikov. V novi sezoni, ki je pred vrati, nameravamo pripraviti novo lutkovno igro za najmlajše ter gostovali z določeno sedanjimi tremi igricami povsod tam kjer živijo, se učijo in igrajo otroci in drugi prijatelji lutkovnih junakov. Krajevne skupnosti, šole, vrte društva prijateljev mladine in delovne organizacije, ki so zainteresirane za naš obisk, lahko telefonirajo Moji Dolinar (325-447) ali Alenka Benčina (372-313, int. 66), in to dopoldanskem času. Radi se bom odzvali vabilu.«

A. I.

Še en starejši vaški muzikant



Po naključju sva se srečala v Radencih, ko je s svojo frajtonarico skrbel za dobro razpoloženje obiskovalcev zdravilišča. Čeprav ga je pred tremi leti kar krepko »potipal« infarkt, se je že do zdaj kar dobro o postavljal na noge. Srce mu sicer še vedno pomalem nagaja, vendar ne misli preveč na bolezen.

Včasih je »godel« ob porokah in tudi na kaki veselici. Zdjaj je igranje »na ohceti« opustil, ker je prenaporno. Rad pa še zaigra na čebelarški veselici, ki jo vsako leto prirejajo čebelarji iz Dolskega in okoliških krajev. Predsednik čebelarjev Franc Mihelčič iz Dolskega pravi, da v Omavčevih hiši poleg Grosina na Hribu najlepše zapeje domača diatonična harmonika: Stane zna in ve, kako je treba priiskati na gumbce. Igra v glavnem stare ljudske viže, ki so danes že bolj ali manj pozabljene, vsaj pri mladini. Starejšim pa obuja spomine na nekdanje običaje in lepe trenutke v mladosti. V Radencih pravijo zdravniki, da jim celo pomaga pri zdravljenju. Ob večerih namreč rad zaigra v zdraviliškem parku svoje najbolj priljubljene viže. Seveda ima okrog sebe kmalu cel pevski zbor. Ob spremljavi harmonike prepeljuje gostje tja do desete ure, potem pa jih preženejo komarji. Staneta kot godca v Radencih že vsi poznajo. Obiskovalci iz Nemčije so ga posneli tudi tonsko na filmski trak. Stane Repnik se je rodil 17. septembra 1922 v Vinjah pri Dolskem. S šestnajstim leti mu je mama kupila prvo harmoniko, ki si jo je tako želel. Doma so imeli manjšo kmetijo. Njive in travniki so bili v glavnem v bregih. Kot mladinec je bil Stane že pred vojno vključen v Kmečko mladinsko

zvezo. Repnikova hiša je bila mnogokrat zbirališče fantov in deklet. Marsikatero so uganili, sekali štruice in tolkli preste in seveda tudi prepevali. Med vojno pa je bila hiša zatočišče partizanov — kot večina hiš v Vinjah. Stane je 10. februarja 1943 tudi sam odšel v partizane — najprej v Zasavski bataljon, nato v Štandrovo brigado, ki se je kasneje preimenovala v XII. štajersko brigado, ob osvoboditvi Ljubljane pa se je združila z X. udarno brigado 15. divizije VII. korpusa. Prekrižaril je vso Dolenjsko z Zasavjem vred podolgem in počez in se vrnil domov kot kapetan. Tudi brat in sestra sta bila v partizanih. Sestra Francka je bila leta 1944 težko ranjena od domačih domobrancev. Po vojni je Stane sodeloval v različnih družbenopolitičnih organizacijah in občinskih organih. Bil je devet let inštruktor za predvojaško vzgojo. Vseščozji je član zveze rezervnih vojaških starešin, sedaj pa je še tajnik upravnega odbora zveze borcev NOV v KS Dolsko in Klopce. Po upokojitvi se ukvarja s kmetovanjem, veseli se s svojo živinico. V prostem času pa še zelo rad potegne svojo harmoniko. Želimo mu, da bi bil še dolgo med nami in da bi iz svoje harmonike še dolgo izvajal vesele zvoke.

MARJAN LANTAR

BRIGADE SO ZA NAMI

Tudi letos so se brigadirji naše občine udeležili delovnih akcij po domovini. MDB Tone Tomšič je v I. izmeni sodelovala na zvezni MDA Sarajevo 85, ki je potekala od 8. junija do 7. julija. Po zapletih okoli izmenjave brigadirjev med našo OK in OK Tuzla ter DO Rudniki Kreka iz Tuzle, so se brigadirji »ujeli«. Kljub temu, da brigada ni bila popolna, si je z veliko prizadevanostjo in z aktivno udeležbo vseh brigadirjev prislužila veliko priznanje — trak akcije, 16 posameznikov pa je osvojilo udarniško značko. Vsa priznanja so zaslužena, saj odstranjevanje grmovja in kamenja s smučišča na Jahorini ni lahka stvar. Gosta jutranja megla, mraz, veter in 1900 m nadmorske višine predstavljajo težke razmere za delo. MDB Bratstva in enotnosti je od 4. do 22. avgusta delala na republiški MDA Třebče 85. Značilnost te akcije je večja svoboda, samoiniciativnost in netekmovialnost. Na trasi se formirajo skupine

brigadirjev iz več brigad in torej nobena brigada ne nastopa kot celota. Glavno vodilo pri sestavi skupine je teža dela. Kljub temu so bili brigadirji zelo enotni in so v sebi začutili pripadnost brigadi. Tudi rezultati akcije potrjujejo misljenje, da je važnejše brigadirstvo in zaupanje kot vojaška disciplina, važnejši samoiniciativnost in enotnost kot tekmovanje med brigadami. Nekaj brigadirjev je odšlo z bratsko brigado ORB Kreka na akcijo Niš 85. S te akcije se nimamo podrobneje podatkov; pričakujemo jih v najkrajšem času od organizatorja brigade, to je, DO Rudniki Kreka in Tuzle. Brigada II. grupe odredov je letos ostala doma, saj smo bili zaradi prenamernega interesa brigadirjev prisiljeni odpovedati lokalno MDA Janče. Upamo, da bo prihodnje leto več interesa za akcije in da se jih bodo udeležile vse naše brigade.

MAKSIMILJAN JANEŽ

Kratko, pa jasno

Poletni meseci so za nami in spočitno začinjamo z jesenskimi aktivnostmi v okviru programa OK ZSMS. Mladinske delovne brigade so tudi že za nami. Brigadirji, ki so bili na zvezni mladinski delovni akciji Sarajevo 85 in na republiški MDA Třebče 85, so bili kljub nekaterim težkim trenutkom in ob mnogih lepih doživetjih zadovoljni. Nekateri med njimi so si obljubili, da se bodo srečali tudi na bodočih akcijah. V septembru se bomo ponovno zbrali na mladinski poletni politični šoli v Mariboru. Na tem srečanju bomo obravnavali nekaj zanimivih in aktualnih tem: organiziranost mladinskih organizacij v Evropi, samoupravni sporazum o štipendiranju in dolgoročna kadrovska politika ter

delovno gradivo za 12. kongres ZSMS, ki bo prihodnje leto. Jesenski čas je najbolj primeren za pohode. Takega mnenja so tudi naši pohodniki. Zato bodo 28. septembra organizirali dvodnevni pohod na Krivavec. Podrobne informacije dobite na OK ZSMS ali po tel. št. 441-035. Če boste zamudili ta pohod, nič zato. Jeseni bodo organizirali še nekaj enodnevnih pohodov in se jim boste lahko pridružili. Termin pohodov bomo objavili v eni naslednjih števil. Naše skupnosti. Vsekakor pa vabijo, da se jim pridruži čim več mladih, ki želijo na ta način spoznati lepote narave in skleniti nova prijateljstva. JOŽE KEREKES

V SPOMIN

Umrla je Helena Friškovec

Po dolgotrajni in težki bolezni nas je zapustila naša krajanka Helena Friškovec. Vedeli smo za njeno hudo bolezen, vendar je novice o njeni smrti presunila vsakogar, ki jo je poznal, saj je prišla smrt nenadoma in ji preragala življenjsko nit v trenutku, ko je snovala nadaljnje načrte za Planinski dom in kraj. Že kot otrok je bila Helena zaradi vojne odtrgana od doma, saj je bila mati v internaciji. V Ljubljani se je izučila gostinske obrti in ji ostala zvesta do smrti. Leta 1967 je prišla delat na Janče, in sicer v Planinski dom. Z vso ljubeznijo je pričela z izboljšavami in njem. Pri tem ji ni bilo žal ne časa ne denarja in vse sile je vložila v to, da je dom postal tak, kot ga poznamo danes. Že ob prihodu je navezala pristne odnose s krajani, jim po svojih močeh pomagala, svetovala, sodelovala... Znane so njene zasluge za razvoj Janč, saj je žrtvovala precej prostega časa za napredek kraja in



krajevne skupnosti. Bila je pobudnica za napeljavo telefona na Janče in po okoliških vaseh, prevzela pa je tudi odgovornost za realizacijo te svoje pobude in se neštokrat pogovarjala z odgovornimi tako v občini kot v mestu. Bila je ambiciozna: še malo pred svojo smrtjo je npr. načrtovala asfaltiranje dvorišča pred Planinskim domom in se zavzemala za to, da bi postal dom rekreacijski center mladih iz naše občine, pri čemer je imela v mislih tudi doživajo doma; zavzemala se je za vodovod na Jančah in njena zasluga je, da so se stvari tudi glede tega pričele premikati na bolje. Bila je polna življenjske vredine in znala je navezovati pristne človeške odnose tudi z ljudmi, ki jih ni poznala. Svoje delo je ljubila in ga opravljala z vso odgovornostjo. Živela je za ta kraj in za njegove ljudi. Z njeno smrtjo smo krajani izgubili človeka, ki je veliko prispeval za naš vsestranski razvoj. BOJAN JERLAH

Umrl je Franc Leben

Dolga in težka bolezen, ki je tovariša Franca mučila že nekaj let, ga je vročega avgusta za vedno srla. Njegova življenjska pot je bila vseskozi bolj trnova, kot postлана z rožicami. Že v stari Jugoslaviji je bil predan delavskemu razredu in na vsakem koraku zastopal pravice delavcev. Še preden je okupator zasedel naše ozemlje, je bil pripravljen na vsako akcijo za obrambo domovine. Jeseni leta 1942, takrat ko so se pričele največje prehrabene akcije za naše partizane, je bil tovariš Leben eden tistih, ki ni nikoli odklonil. Aktivno je delal vse do aretacije leta 1942, ko so ga transportirali najprej v italijanski Gonars, nato v nemški Ehrfurt.

Iz internacije se je vrnil 9. avgusta 1945. leta izčrpan, bolehen in slaboten. Po osvoboditvi se je vključil v politične organizacije ter bil nekaj časa član odbora ZZB Bizovik. S svojim delom je veliko pripomogel h gradnji bizoviškega zadružnega doma in se udeleževal tudi drugih, prostovoljnih akcij, ki jih takrat ni bilo malo. Nato je prišla bolezen in ga odtrgala od vsega dela... Hvaležni smo mu za vse, kar je prispeval k svobodi naše domovine in mu za to izrekamo vse priznanje ter globoko zahvalo. Ostal boš trajno v našem spominu. Naj mu bo lahka slovenska zemlja. KO ZB NOV Bizovik